

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Bc. Nikola BAŠČANOVÁ

Obor: ČJ – D 20

Název práce v českém jazyce: Kritická místa ve skloňování substantiv u mluvčí s mateřským jazykem mongolština

Název práce v anglickém jazyce: Critical Points in the Declension of Nouns in a Speaker With Mongolian as Her Mother Tongue

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Sojka, Ph.D.

Oponent práce: doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.

Typ posudku: vedoucí práce

1 – HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	B
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B-C
1.5	Interpretace výsledků	B-C
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	B-C
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	B-C

Slovní komentář: Diplomantka si pro svou práci zvolila aktuální téma, a to na základě vlastní zkušenosti s výukou českého jazyka jako jazyka druhého.

V **Úvodu** diplomantka formuluje cíl práce: popsat vývoj respondentčinych kompetencí v oblasti skloňování substantiv v českém jazyce během patnácti měsíců (tedy doby, po kterou diplomantka respondentku doučovala český jazyk). Ačkoli práce vychází z osobní výukové zkušenosti diplomantky, není zaměřena didakticky. Diplomantka měla v úvodu konkretizovat, že zkoumá tvaroslovné kompetence v respondentčinych psaných textech a ověřuje schopnost doplnit do psaného textu substantiva v náležitých tvarech.

Teoretická část práce je rozdělena do tří oddílů: první popisuje především problematiku mongolských přistěhovalců v České republice a obecnou charakteristiku mongolštiny; druhý oddíl je věnován charakteristice substantiv ve třech jazycích pro práci relevantních, tedy češtiny, mongolštiny a francouzštiny (respondentka žila delší dobu ve frankofonní části Švýcarska); třetí oddíl podává přehled o zpracování problematiky deklinace substantiv v pěti učebnicích češtiny pro cizince.

K Úvodu a k teoretické části uvádím několik obecných připomínek (pomímám konkrétní případy problematických či věcně nepřesných formulací):

1. Není jasné, proč diplomantka zahrнула do popisovaných substantiv i zeměpisná jména a zkratková slova – ani jedna tato skupina substantiv se nevyskytuje ve cvičeních, která diplomantka respondentce zadávala, ani ve slohových pracích.
2. Ve výkladech o skloňování substantiv by bývalo bylo účelné oddělit substantiva domácího původu a původu cizího.
3. Není jasné, proč diplomantka zařadila do výkladu i pluralia tantum a singularia tantum – v empirické části se ani s jednou touto skupinou substantiv nepracuje.
4. V úvodu oddílu věnovaného učebnicím češtiny pro cizince měla diplomantka uvést, že sama respondentka učebnice češtiny pro cizince nepoužívala.

Na začátku **empirické části** popisuje diplomantka metodu zkoumání, následně uvádí informace o respondentce, poté se věnuje slohovým pracím respondentky (popis a hodnocení) a nakonec cvičením na skloňování substantiv (popis a hodnocení). K empirické části uvádím několik připomínek (i zde pomímám konkrétní případy problematických či věcně nepřesných formulací):

1. Diplomantka označuje za hlavní metodu práce nestrukturované pozorování. Ve skutečnosti však její hlavní činnost spočívala v hodnocení výsledků respondentčiny práce. Postřehy z vlastního doučování jsou v práci obsaženy jen ve formě reflexí, tedy rozhovorů s respondentkou (což rovněž není pozorování).
2. V případě zadávaných cvičení není zcela zřejmé, zda je respondentka vypracovávala během doučování, nebo doma.
3. V případě slohových prací lze předpokládat (i když ani to diplomantka explicitně neuvádí), že je respondentka psala doma. V tom případě se však nedá prokázat, že při jejich vzniku respondentka nepoužila překladač či nástroje umělé inteligence (ačkoli to diplomantce mohla tvrdit).
4. Při hodnocení slohových prací měla diplomantka hodnotit pouze flexi substantiv, a nikoli jevy slohové či pravopisné (obzvláště směšování tvarosloví a pravopisu je nežádoucí).
5. Není jasné, proč diplomantka nevedla rozhovor i o vypracovaných cvičeních (formulace na s. 63 /„rozhovor z kontrol pořízen není, poněvadž se jednalo o nedomluvené kontroly“/ je pro mne nesrozumitelná).
6. V hodnocení cvičení i slohových prací se měla diplomantka snažit o větší podíl interpretace (zvláště když měla k dispozici respondentčiny autentické reflexe v podobě rozhovorů).

2 – HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	B
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	B-C
2.3	Dodržení citační normy	B
2.4	Dodržení stylové normy	B
2.5	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	B

Slovní komentář: Text se místy odchyluje od odborného stylu (např. *s altajskou teorií přicházelo pár odborníků v minulém století* /s. 16/; *rodilým mluvčím přijde flexe automatická* /s. 21/; *...aby viděla proměnu jednotlivých substantiv ve větách* /s. 49/; *chyba u slovesa* /s. 52/ aj.).

Diplomantka podivně odkazuje na některé prameny, což znesnadňuje jejich dohledání v seznamu literatury. Týká se to odkazů na pdf dokumenty, neboť odkazy v textu práce neobsahují název citovaného pramene, nýbrž jen webovou adresu (např. veškeré odkazy na straně 13, odkaz v podobě Wayback Machine na straně 18 aj.). *Mluvnice češtiny 2* a *mluvnice Čeština: řeč a jazyk* nejsou citovány jako kolektivní díla a nejsou tak uvedeny ani v seznamu literatury.

V textu se místy objevují interpunkční nedostatky (např. několikrát přebytečná čárka před spojkou *a*, jindy naopak chybějící čárka za vloženou větou).

3 – SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy*.

Práce je v souladu se zásadami citační etiky.

Práci doporučuji k obhajobě.

Slovní komentář: Diplomantka si zvolila aktuální téma. K jeho zpracování přistoupila zodpovědně, ale možnosti tématu naplnila jen zčásti. Navzdory formálním a věcným nedostatkům nicméně soudím, že práci lze akceptovat.

4 – OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Na s. 48 diplomantka konstatuje, že respondentka se (podle svých vlastních slov) nemohla při učení se češtině opřít o žádný jazyk, který ovládala. Prosím, aby se diplomantka zamyslela nad tím, jak tato skutečnost ovlivnila respondentčino osvojování češtiny.
4.2	Na s. 73 diplomantka uvádí, že respondentce podle jejích slov nečiní potíže skloňování francouzských jmen, protože „se s těmi jmény setkávala i poměrně i často v české literatuře“ a protože se v paradigmatu těchto jmen často vyskytují dublety. Prosím, aby respondentka toto tvrzení blíže vysvětlila, neboť pro mne není zcela srozumitelné.
4.3	Zajímalo by mě, zda (a jak) se diplomantka věnovala s respondentkou i problematice nesklonných substantiv.

Datum: 2. 1. 2025

Podpis: